

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 maja 2020 r.

Pozycja 129

POSTANOWIENIE z dnia 18 września 2019 r. Sygn. akt Ts 57/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.C. w sprawie zgodności:

art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924) w zakresie, w jakim „wymaga, aby okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w przepisie, ustalany był w rozumieniu przepisów art. 3 ust. 1 i 3” tej ustawy z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 16 kwietnia 2019 r. (data nadania) A.C. (dalej: skarżący), wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Decyzją z 19 maja 2017 r. (znak: [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. (dalej: ZUS), odmówił skarżącemu prawa do emerytury pomostowej, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 r. skarżący nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 965, ze zm.; dalej: ustawa o emeryturach pomostowych), tj. pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 do tej ustawy, wynoszącego co najmniej 15 lat. ZUS stwierdził, że skarżący nie przedłożył żadnego zaświadczenia z zakładów pracy, które by potwierdzało, iż wykonywał on pracę wymienioną w załącznikach. Do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia od 7 lipca 1988 r. do 14 września 1989 r. oraz od 24 maja 1990 r. do 23 lutego 2006 r., ponieważ pracodawca nie potwierdził, aby w tym okresie skarżący wykonywał pracę wymienioną w załącznikach nr 1 lub 2 tej ustawy.

Wyrokiem z 20 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Okręgowy), oddalił odwołanie skarżącego od decyzji ZUS, zaś wyrokiem z 3 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) apelację oddalił Sąd Apelacyjny w G. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Apelacyjny). Zdaniem sądów obu

instancji, przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwoliło uznać, że skarżący w spornych okresach (tj. od 7 lipca 1988 r. do 14 września 1989 r. i od 24 maja 1990 r. do 23 lutego 2006 r. oraz od 17 marca 2006 r. do 30 listopada 2013 r.) wykonywał pracę wymienioną w pkt 36 załącznika nr 1 do ustawy pomostowej (prace fizyczne ciężkie w podziemnych kanałach ściekowych).

Wyrok Sądu Apelacyjnego z 3 grudnia 2018 r. został doręczony skarżącemu 18 stycznia 2019 r.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 3 lipca 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 9 lipca 2019 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi, przez:

1) wskazanie, które konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego wyrażone w art. 2 i art. 32 Konstytucji – i w jaki sposób – zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych;

2) doręczenie odpisu albo kopii poświadczonej przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem:

a) decyzji ZUS z 19 maja 2017 r. (znak: [...]) wraz z czterema kopiami,

b) wyroku Sądu Okręgowego z 20 lutego 2018 r. (sygn. akt [...]) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego z 3 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]),

3) doręczenie pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz jego czterech kopii;

4) poinformowanie, czy od wyroku Sądu Apelacyjnego z 3 grudnia 2018 r. został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Skarżący odniósł się do zarządzenia w piśmie procesowym wniesionym do Trybunału 15 lipca 2019 r. (data nadania). Twierdzi on, że zaskarżony art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych narusza wyrażoną w art. 2 Konstytucji „wolność od działania prawa wstecz” (zasadę *lex retro non agit*) oraz „wolność od niesprawiedliwego zróżnicowania podmiotów prawa” (zasadę sprawiedliwości społecznej). Uzależnia bowiem przyznanie emerytury pomostowej od spełnienia warunków określonych w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Wykaz prac określony w załącznikach nr 1 i 2 do tego przepisu stanowi więc kryterium oceny pracy wykonywanej przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych. Pozbawia prawa do emerytury pomostowej te osoby, które wykonywały prace odpowiadające – z wyłączeniem załączników do ustawy – kryteriom pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakwestionowany w skardze art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych narusza także wyrażone w art. 32 Konstytucji prawo do równego traktowania. Uniemożliwia bowiem zaliczenie okresu wykonywanej przed 1 stycznia 2009 r. pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, ze zm.) do okresu pracy uprawniającego do nabycia świadczenia emerytalnego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy jej braki formalne nie zostały usunięte w terminie.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji, skargę konstytucyjną może wnieść „każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone”. Z tego względu w skardze konstytucyjnej trzeba wskazać konkretną osobę, której wolności lub prawa naruszono, przedstawić oznaczone (poręczone, zapewnione, gwarantowane, chronione) w Konstytucji wolności lub prawa, które naruszono oraz określić sposób tego naruszenia (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK).

Jako podstawy skargi konstytucyjnej skarżący wskazał art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Trybunał przypomina, że w swoich orzeczeniach stwierdzał wielokrotnie, iż rola art. 2 Konstytucji jako wzorca kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej jest bardzo ograniczona (zob. np. wyrok z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 12/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 143). Oparcie skargi konstytucyjnej na samoistnym zarzucie naruszenia tego przepisu ustawy zasadniczej zobowiązuje skarżącego do precyzyjnego określenia praw bądź wolności wywodzonych z treści tego przepisu, których naruszenie zarzucane jest w skardze.

Przesłanką dopuszczalności wniesienia i merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej nie jest każde naruszenie Konstytucji, ale tylko naruszenie jej norm określających wolności lub prawa. Zasady wywodzone z art. 2 Konstytucji, w tym wskazane przez skarżącego zasady niedziałania prawa wstecz i sprawiedliwości społecznej, nie mogą stanowić samodzielnych podstaw wystąpienia ze skargą konstytucyjną, o ile skarżący nie wskaże, w zakresie jakich konkretnych wolności lub praw konstytucyjnych nie zostały one dochowane (zob. np. postanowienie TK z 8 kwietnia 2014 r., sygn. SK 15/11, OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 47).

W związku natomiast z art. 32 Konstytucji należy zauważyć, że w wydanym w pełnym składzie sędziów TK postanowieniu z 24 października 2001 r. (sygn. SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225) Trybunał stwierdził, iż wynikająca z tego przepisu zasada równości samodzielnie jest jedynie zasadą ogólną, mającą charakter niejako prawa „drugiego stopnia”, tzn. przysługującego w związku z konkretnymi normami prawnymi, a nie w oderwaniu od nich – „samoistnie”. Z tego względu skarżący może wskazać ten przepis jako wzorzec kontroli jedynie wtedy, gdy wykaże istnienie konkretnej wolności lub konkretnego prawa o charakterze konstytucyjnym, w ramach którego dochodzi do naruszenia zasady zawartej w art. 32 ust. 1 Konstytucji. Innymi słowy, skarżący, formułując zarzut naruszenia zasady równości wobec prawa, jako wzorce kontroli powinien wskazać nie tylko unormowania wyrażające zasadę równości jako taką, ale także te przepisy konstytucyjne, które są źródłem konkretnych podmiotowych wolności lub praw jednostki (zob. postanowienia TK z: 3 listopada 1998 r., sygn. Ts 116/98, OTK ZU nr 1/1999, poz. 10; 1 marca 2000 r., sygn. Ts 57/99, OTK ZU nr 2/2000, poz. 72; 21 lutego 2013 r., sygn. Ts 148/12, OTK ZU nr 5/B/2013, poz. 482).

W skardze konstytucyjnej skarżący zarzucił niezgodność art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924) wyłącznie z zasadami wyrażonymi w art. 2 i art. 32 Konstytucji. Trybunał stwierdza zatem, że skarżący nie wskazał naruszonych praw, a w konsekwencji nie określił sposobu ich naruszenia. Z tego powodu analizowana skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.